

Solid standardverk om helsestasjoner

Misvær N, Oftedal G, red.

Håndbok for helsestasjoner 0–5 år

376 s, tab, ill. Oslo: Kommuneforlaget, 2006.

Pris NOK 495

ISBN 978-82-446-1239-5

Dette er en oppdatering av *Håndbok for helsestasjoner* fra 2002, som igjen er en videreutvikling av *Helsestasjonsboka – håndbok for det praktiske helsestasjonsarbeidet* fra 1989. Redaktørene og forfatterne er godt

plantet både i den praktiske hverdagen og i teorien, og representerer et bredt spekter av fagfolk, fra helsesøstre og leger til odontologer og psykologer. Det er samme format og grunnoppygging som før, men større vekt på kunnskapsbasert praksis og oppdatering om gjeldende regelverk. Målgruppen er helsesøstre og leger samt andre aktører på helsestasjonen og i samfunnsmedisinsk virksomhet.

Boken er systematisk oppbygd, og de 21 kapitlene spenner over hele arbeidsområdet, med teoretiske overbygninger, praktisk undersøkelse, kommunikasjonsformer, amming, oversikt over utvikling og feilutvikling og forebyggende arbeid som røykeavvenning og vaksinasjon. Det er mange referanser til utfyllende litteratur og forskrifter, inkludert nettressurser. Kapitteloversikten er god og grundig og veier opp for en litt tynn indeks. Språket er meget godt!

Det er svært lite å utsette på boken, men jeg har noen merknader: Jeg savner en diskusjon om grenseoppgangen mellom forebyggende virksomhet og kurativ virksomhet. Dessverre er også direktoratets veileder vag på dette punktet, men de allmennt medisinske miljøene er klare på at det er fastlegen som bør håndtere utredning og behandling av sykdommer som avdekkes på helsestasjonen. Dette kan jo diskuteres – og denne diskusjonen savnes.

De to kapitlene om kommunikasjon får denne anmelder til å stusse litt. Er det virkelig nødvendig med separate kapitler for lege og helsesøstre? Prinsippene er de samme, og det er uheldig om det skapes et inntrykk av at det er to ulike former for kommunikasjon.

Jordmor er lite omtalt som aktør på helsestasjonen. Jordmødrene utfører svangerskapskontroller og driver svangerskapskurs og er ofte ansvarlig for barselgrupper, og burde ha en naturlig plass i en slik bok. Tegningene er gode, men sett med legeøyne

kunne man ønsket flere figurer med undersøkelsesteknikk.

Dekning av temaet «rusmisbruk hos foreldre» savnes. Alkohol og røyking er behandlet, men annet rusmisbruk er vel så aktuelt. Psykisk sykdom hos foreldre burde også få plass – så vidt jeg kan se er det bare barseldepresjon som er nevnt. Temaet «innvandrerfamilier» er jevnlig nevnt i fortløpende tekst, men det er mange spesifikke problemer som kunne vært viet litt ekstra plass.

Man skal vokte seg vel for å presse for mye inn i en håndbok, og jeg går ut fra at redaktørene har reflektert over hva det er rom for. Disse merknadene skal tolkes som refleksjoner, ikke kritikk. Dette er et meget solid verk, og nærmest uunnværlig for enhver som har befattning med helsestasjoner for småbarn, ikke minst for studenter og nyutdannede.

Pernille Nylehn

Hjelmeland legekonsult
Hjelmeland

God lærebok i intensivmedisin

Albert RK, Slutsky A, Ranieri M, et al.

Clinical critical care medicine

722 s, tab, ill. Philadelphia, PA: Mosby Elsevier, 2006. Pris USD 82

ISBN 0-323-02844-6

Målet med denne nye læreboken i intensivmedisin er, ved hjelp av moderne teknikk, å presentere klinisk relevant informasjon visuelt. Redaktørene gjør dette i et globalt intensivmedisinsk perspektiv med

bidragsyttere fra ulike miljøer fra hele verden. Hele 112 forfattere fra 14 land i Europa, Nord-Amerika og Australia har bidratt. Den henvender seg til alle som arbeider med intensivpasienter, ikke bare leger.

Boken er tiltalende både å bla og å lese i. Den er fylt med illustrasjoner, bilder, tabeller og tekstbokser. Disse har god størrelse, er gjort tydelige ved hjelp av farger og bidrar til å lette tilegnelsen av stoffet. Kun noen få steder synes oppstilling i tabell unødvendig og til liten hjelp.

Innholdsfortegnelsen er oversiktlig, den går over drøyt to sider, og det er 64 kapitler fordelt på ti seksjoner. I tillegg til seksjoner om organbaserte problemer er det en seksjon som dekker basale biologiske emner som vevshypoksi, inflammasjon og stressrespons. En stor seksjon er viet praktiske aspekter ved intensivmedisinen. Sist finnes

en seksjon med diverse emner som multi-traumer, brannskader og svangerskapsrelaterte utfordringer samt forgiftninger og bioterrorisme.

Selv om forfatterne kommer fra hele verden, er boken sett med norske øyne nyttig og relevant på de fleste områder. Kapitlene om antibiotikabruk og profylakse er imidlertid eksempler på avvikende behandlingspraksis. Det samme gjelder enkelte deler av forgiftningsbehandlingen samt bruken av noen medikamenter. På områder der behandlingspraksis har vært diskutert, drøftes dette ofte. Argumenter for og imot samt fallgruver er ofte oppsummert i tekstbokser. Aktuelle studier refereres i stor grad, også gjeldende anbefalinger der slike finnes. Hvert kapittel innledes med en ramme med hovedpunkter. Til slutt er det ikke den tradisjonelle referanselisten, men en kort liste over anbefalt lesning.

Det følger med en CD-ROM med alle fargeillustrasjonene. Disse kan kopieres for bruk i undervisning og presentasjoner – et flott og verdifullt tillegg.

Det mangler omtale av terapeutisk hypotermi etter vellykket gjenopplivning etter hjertestans. Det hadde også vært ønskelig at SI-enheter var blitt brukt gjennomgående. En tabell over ekvivalente størrelser i henholdsvis SI-systemet og det metriske system savnes. Det foreligger en feil vedrørende morfinmetabolismen. Når kliniske symptomer og funn beskrives, kunne de vært mer poengtert (f.eks. ved sepsis).

Dette ødelegger ikke det meget gode generelle inntrykket. Denne boken anbefales til kolleger som har intensivmedisin som arbeids- eller interessefelt. Den vil trolig være spesielt nyttig de første årene. Noen års erfaring med relevant klinisk arbeid er nok en fordel for å få det beste utbyttet.

Sten Frøyshov

Medisinsk intensivavdeling
Akuttmedisinsk avdeling
Ullevål universitetssykehus